

Byla T-62/02

Union Pigments AS prieš Europos Bendrijų Komisiją

„Konkurencija — EB 81 straipsnis — Kartelis — Cinko fosfatų rinka — Bauda —
Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis — Pažeidimo sunkumas ir trukmė —
Proporcingumo ir vienodo požiūrio principai — Ieškinyš dėl panaikinimo“

2005 m. lapkričio 29 d. Pirmosios instancijos teismo (penktoji kolegija) spren-
dimas II - 5066

Sprendimo santrauka

1. *Konkurencija — Karteliai — Susitarimai tarp įmonių — Komisijai tenkanti pažeidimo ir jo trukmės įrodinėjimo pareiga — Įmonės laikinas pasitraukimas iš kartelio, kad panaudotų jį savo naudai — Faktinio pasitraukimo nebuvimas (EB 81 straipsnio 1 dalis)*

2. *Konkurencija — Karteliai — Susitarimai tarp įmonių — Tariamai priverstinis dalyvavimas — Aplinkybė, kuri nėra pateisinimas ieškovės, nepasinaudojusios galimybe pranešti kompetentingoms valdžios institucijoms, atžvilgiu*
(EB 81 straipsnio 1 dalis; Tarybos reglamento Nr. 17 3 straipsnis)
3. *Konkurencija — Karteliai — Priskyrimas įmonei — Atsakomybė, atsirandanti dėl kitų įmonių elgesio vykdant tą patį pažeidimą — Leistinumai — Kriterijai*
(EB 81 straipsnio 1 dalis)
4. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Lengvinančios aplinkybės — Pažeidimo nutraukimas Komisijai įsikišus — Kiekvieno atvejo vertinimas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis)
5. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Atsižvelgimas į viso pažeidimo poveikį*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimo 98/C 9/03 1A punktas)
6. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Sankcijų individualizavimo principas — Taikymas atsižvelgiant į lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnis)
7. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Lengvinančios aplinkybės — Įmonės pasyvus ar prisitaikėliškas prie lyderio vaidmuo*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnis; Komisijos pranešimo 98/C 9/03, 2 ir 3 punktai)
8. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Lengvinančios aplinkybės — Kitoks nei susitarta kartelyje elgesys — Vertinimas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnis)

9. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Efektyvaus pajėgumo padaryti žalą atitinkamoje rinkoje įvertinimas — Atitinkamos įmonės turimų rinkos dalių reikšmingumas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis)
10. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Atitinkamų įmonių suskirstymas į kategorijas pagal tapatų specifinį atskaitos tašką — Sąlygos*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis)
11. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Būtinybė atsižvelgti į atitinkamų įmonių apyvartą ir užtikrinti baudų proporcingumą šiai apyvartai — Nebuvimas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis)
12. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta riba — Taikymo taisyklės*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis)
13. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Atgrasantis poveikis tiek pažeidimą padariusiai įmonei, tiek trečiosioms šalims — Simbolinės baudos paskyrimas atsižvelgiant į atitinkamos įmonės ketinimą, kuris nurodytas prieš priimant ją nubaudžiantį sprendimą, laikytis konkurencijos taisyklių — Netaikymas*
(EB 81 ir 82 straipsniai; Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis)
14. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pareiga atsižvelgti į atitinkamos įmonės finansinę padėtį — Nebuvimas — Įmonės realios galimybės sumokėti baudą specifiniame socialiniame kontekste — Atsižvelgimas — Baudos, galinčios sukelti atitinkamos įmonės bankrotą ar likvidavimą, nustatymas — Principinio draudimo nebuvimas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnis; Komisijos pranešimo 98/C 9/03 5 b punktas)

1. Taikant EB 81 straipsnio 1 dalį, Komisija privalo įrodyti ne tik kartelio buvimą, bet ir jo trukmę.

Šiuo klausimu kalbant apie įmonę, kuri laikinai pasitraukė iš kartelio, galima padaryti išvadą, jog ji dalyvavo kartelyje

nepertaukiamai, nes galutinai nepasitraukė iš kartelio, kad praneštų apie jį Komisijai ar grįžtų prie sąžiningos konkurencijos ir nepriklausomo elgesio nagrinėjamoje rinkoje, o, priešingai, bandė pasinaudoti savo tariamu pasitraukimu, kad labiau panaudotų kartelį savo naudai.

prisidėti prie viso pažeidimo vykdymo, taip pat gali būti atsakinga už kitų įmonių veiksmus tame pačiame pažeidime per visą jos dalyvavimo šiame pažeidime laikotarpį, kai nustatoma, kad atitinkama įmonė žinojo apie kitų įmonių neteisėtą veiklą ar sąmoningai galėjo ją numatyti ir buvo pasirengusi priimti su tuo susijusią riziką.

(žr. 36, 38, 42 punktus)

2. Įmonė, kuri kartu su kitomis įmonėmis dalyvauja antikonkurencinėje veikloje, negali remtis tuo, kad ji jame dalyvauja verčiant kitoms įmonėms, nes, užuot dalyvavusi nagrinėjamoje veikloje, ji gali pranešti apie jai daromą spaudimą kompetentingoms institucijoms ir pateikti Komisijai skundą pagal Reglamento Nr. 17 3 straipsnį.

(žr. 87 punktą)

(žr. 63 punktą)

3. Įmonė, dalyvavusi įvairialypiame Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidime savo veiksmais, kurie atitinka susitarimo arba suderintų veiksmų, esančių anti-konkurenciniais EB 81 straipsnio 1 dalies prasme, sąvokas ir kuriais siekiama

4. Komisijos priimtų Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių 3 punkto trečia įtrauka numato pagrindinės baudos sumažinimą esant pažeidimo nutraukimui Komisijai įsikišus (ypač jai vykdant kontrolę). Tačiau pagal bendrą taisyklę pažeidimo nutraukimo Komisija nepri- valo vertinti kaip lengvinančios aplinkybės. Įmonės reakcija į pradėtą tyrimą dėl jos veiklos gali būti vertinama tik atsi-

žvelgiant į ypatingą konkrečios bylos kontekstą.

įmonių, poveikis, į kurį reikia atsižvelgti nustatant bendrą baudų lygį, nėra tas, kuris išplaukia iš realios veiklos, kurią tvirtina vykdydami įmonė, o tas, kuris išplaukia iš pažeidimo, kuriame ji dalyvavo, visumos.

(žr. 92 punktą)

(žr. 103, 104, 106 punktus)

5. Pagal Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių A dalies 1 punktą vertindama pažeidimo sunkumą, be pažeidimo pobūdžio ir susijusios geografinės rinkos dydžio, Komisija aiškiai įsipareigojo atsižvelgti į jo įtaką rinkai, kai tai gali būti įvertinta. Iš to matyti, kad jei pažeidimo sunkumas pirmiausia vertinamas pagal pažeidimui būdingus požymius, kaip antai jo pobūdis ir įtaka rinkai, sunkumas, antra, moduluojamas pagal atitinkamos įmonės aplinkybes, o dėl to Komisija, be įmonės dydžio ir pajėgumo, turi atsižvelgti ne tik į galimas sunkinančias aplinkybes, bet taip pat prireikusias lengvinančias aplinkybes.
6. Kai Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą padaro keletas įmonių, reikia išnagrinėti kiekvienos iš jų dalyvavimo padarant pažeidimą sunkumą. Ši išvada yra loginė bausmių ir sankcijų individualizavimo principo, pagal kurį įmonė gali būti baudžiama tik už tai, kuo ji individualiai yra kaltinama, t. y. principo, kuris taikomas bet kokioje administracinėje procedūroje, galinčioje baigtis sankcijų skyrimu pagal Bendrijos konkurencijos taisykles, pasekmė. Komisijos priimtų Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių 2 ir 3 punktai numato pagrindinės baudos pakeitimą atsižvelgiant į sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, kurios yra būdingos kiekvienai konkrečiai įmonei.

Šiuo klausimu, kai Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą padaro keletas

Šiuo kausimu pažeidimo dalyvis negali nurodyti lengvinančios aplinkybės, pagrįstos kitų dalyvių elgesiu šiame pažeidime, pavyzdžiui, to, kad kiti kartelio nariai įstojo į jį anksčiau ar dalyvavo jame radikaliau. Šios aplinkybės tam tikrais atvejais galėtų būti sunkinanti aplinkybė pastarųjų įmonių atžvilgiu, o ne lengvinanti aplinkybė kitų darant pažeidimą dalyvaujančių įmonių naudai.

riais, kaip ir į vėlesnį jos atėjimą į rinką, kurioje daromas pažeidimas, neatsižvelgiant į jos dalyvavimo jame trukmę, taip pat į pažeidime dalyvavusių trečiųjų įmonių atstovų pareiškimų šiuo klausimu buvimą.

(žr. 126 punktą)

(žr. 118–120, 125 punktus)

7. Išimtinai pasyvus arba prisitaikėliškas prie lyderio vaidmuo darant pažeidimą konkurencijos srityje, jei jis įrodomas, yra lengvinanti aplinkybė pagal Komisijos priimtų Baudų, skiriamų pagal Reglamentą Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių 3 punkto pirmą įtrauką. Šis pasyvus vaidmuo reikalauja, kad atitinkama įmonė turėtų „nedidelę svarbą“, t. y. aktyviai nedalyvautų antikoncepcinio susitarimo ar susitarimų rengime. Tarp duomenų, galinčių įrodyti įmonės pasyvų vaidmenį kartelyje, gali būti atsižvelgta į aiškiai nereguliarų jos dalyvavimą susitikimuose, palyginti su įprastiniais kartelio na-

8. Tas faktas, kad įmonė, kurios dalyvavimas su jos konkurentais suderintuose veiksmuose kainų srityje yra nustatytas, rinkoje veikia ne taip, kaip sutarta su konkurentais, nebūtinai yra faktorius, į kurį turi būti atsižvelgta kaip į lengvinančią aplinkybę, nustatant skirtingą baudą. Iš tikrųjų įmonė, kuri, nepaisydama su savo konkurentais suderintų veiksmų, vadovaujasi nuo sutartos politikos nukrypstančia politika, paprasčiausiai gali bandyti panaudoti kartelį savo naudai.

(žr. 130 punktą)

9. Siekiant nustatyti baudą už Bendrijos konkurencijos teisės taisyklių pažeidimus, atliekant pažeidėjų efektyvaus ekonominio pajėgumo padaryti didelę žalą konkurencijai analizę, kuri reikalauja

realios šių įmonių svarbos atitinkamoje rinkoje, t. y. jų įtakos jai įvertinimo, apyvarta pateikia nevisą vaizdą. Iš tikrųjų negalima atmesti galimybės, kad įtakingai įmonei, užsiimančiai įvairia veikla, dalyvavimas specifinių prekių rinkoje būtų tik papildoma veikla. Be to, negalima atmesti galimybės, kad įmonė, užimanti didelę geografinės rinkos dalį ne Bendrijos teritorijoje, turi tik nedidelę Bendrijos ar Europos ekonominės erdvės rinkos dalį. Tokiais atvejais vien tik tas faktas, kad atitinkamos įmonės pasaulinė apyvarta yra didelė, nebūtinai reiškia, kad ji turi lemiamą reikšmę atitinkamoje rinkoje. Būtent todėl, nors įmonės turimos rinkos dalys negali būti lemiamos darant išvadą, kad įmonė priklauso stambiam ūkio subjektui, vis dėlto į jas reikia atsižvelgti siekiant nustatyti įtaką, kurią ši įmonė galėjo padaryti rinkai.

džio nustatymo tikslais, kad tai pačiai grupei priklausančioms įmonėms būtų nustatytas toks pats specifinis atskaitos taškas, padalijimas kategorijomis turi atitikti vienodo požiūrio principą, pagal kurį draudžiama panašias situacijas vertinti skirtingai arba skirtingas situacijas vertinti vienodai, išskyrus atvejus, kai toks vertinimas gali būti objektyviai pateisinamas. Toje pačioje perspektyvoje Komisijos priimtų Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių 1A punkto šeštojoje pastraipoje numatyta, jog „didelis“ to paties tipo pažeidimus darančių įmonių dydžio skirtumas gali pateisinti diferencijavimą pažeidimo sunkumo įvertinimo tikslais. Be to, baudų dydis turi bent jau būti proporcingas duomenų, į kuriuos atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą, atžvilgiu.

(žr. 152 punktą)

Todėl, kai Komisija atlieka tokį skirstymą, ribų nustatymas kiekvienai kategorijai turi būti logiškas ir objektyviai pagrįstas.

10. Kai Komisija suskirsto atitinkamas įmones į kategorijas baudų už Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą dy-

(žr. 154–156 punktus)

11. Komisija, nustatydamą baudų dydį konkurencijos srityje, neprivalo skaičiuoti pagal sumas, paremtas atitinkamų įmonių apyvarta, ir neprivalo užtikrinti, tuo atveju, jei baudos paskiriamos kelioms padarant tą patį pažeidimą dalyvavusioms įmonėms, kad atitinkamoms įmonėms apskaičiuotos galutinės baudos atspindėtų kiekvieną jų bendros apyvartos ar apyvartos nagrinėjamos prekės rinkoje skirtumą.
- (žr. 161 punktą)
13. Tas faktas, kad įmonė ketino veikti pagal konkurencijos taisykles prieš priimant sprendimą, kuriuo jai skiriama bauda, nėra pakankama priežastis Komisijai skirti tik simbolinę baudą. Iš tikrųjų trečiųjų asmenų, ne tik atitinkamos įmonės, atgrasینimas yra svarbus Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies tikslas.
- (žr. 159 punktą)
- (žr. 174 punktą)
12. Maksimali riba, kurią nustato Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis, reikalaujant, kad bauda, kuri galiausiai bus paskirta įmonei už Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą, turi būti sumažinta, jei ji viršija 10% jos apyvartos, neatsižvelgiant į tarpinius apskaičiavimus, skirtus tam, kad būtų atsižvelgta į pažeidimo sunkumą ir trukmę, Komisijai nedraudžia, atliekant skaičiavimus, remtis tarpiniu baudos dydžiu, viršijančiu 10% atitinkamos įmonės apyvartos, jeigu
14. Nustatydamą baudą, skiriamą už Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą, Komisija nėra įpareigota atsižvelgti į sunkią konkrečios įmonės finansinę padėtį, nes tokios pareigos pripažinimas reikštų, jog prasčiausiai prie rinkos sąlygų prisitaikiusioms įmonėms būtų suteikiamas nepagrįstas pranašumas konkurencinėje kovoje. Ši išvada negali būti paneigta Komisijos priimtų Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties

65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių 5 punkto b papunkčiu, pagal kurį reikia atkreipti dėmesį į įmonės galimybes sumokėti baudą. Iš tikrųjų šios galimybės turi reikšmės tik „specifiniame socialiniame kontekste“, kurį sudaro galimo baudos sumokėjimo pasekmės, ypač bedarbystės padidėjimas ar atitinkamos įmonės tiekėjų ir klientų ekonominių sektorių nuosmukis.

Be to, Bendrijos teisė nedraudžia to, kad Bendrijos valdžios institucijų pritaikyta priemonė gali sukelti atitinkamos įmonės bankrotą ar likvidavimą. Iš tikrųjų konkrečios teisinės formos įmonės likvidavimas gali pažeisti savininkų, akcininkų ar dalininkų finansinius interesus, tačiau tai nereiškia, jog dėl to asmeniniai, materialiniai ir nematerialiniai įmonės elementai taip pat praras savo vertę.

(žr. 175–177 punktus)